

247464

บัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐

ประจำเดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ให้มาเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และ
เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย
ให้เกิดความทันสมัย
ปีการศึกษา ๒๕๕๔

b00252568

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247464

ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำสัมปทานรั่งนก
ตามพระราชบัญญัติการรั่งนกอีแอ่น พุทธศักราช 2540

จากaac เอก ฉัตรทอง ทองเกลี้ยง

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

LEGAL PROBLEMS AND OBSTACLES REGARDING BIRD'S
NEST CONCESSIONS BY REFERENCE TO THE DUTIES ON
BIRD'S NEST ACT, B.E. 2540 (1997)

SGT. CHATTHONG THONGKLEANG

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำสัมปทาน-
รังนก ตามพระราชบัญญัติการรังนกอีแอ่น พุทธศักราช 2540

ชื่อผู้เขียน จ่าอากาศเอก พัตรทอง ทองเกลี้ยง

สาขาวิชา นิติศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กิจบดี ก้องเบญจกุช

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พินล พุพิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. นวรัตย์ เปรื่องวงศ์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กิจบดี ก้องเบญจกุช)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชรัส เลิ่งวิทยา)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ประพน์ คล้ายสุบรรณ)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำสัมปทาน-
รังนก ตามพระราชบัญญัติอกรังนกอีแอ่น พุทธศักราช 2540
ชื่อผู้เขียน จ่าอากาศเอก พัตรทอง ทองเกลี้ยง
ชื่อปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554
คณักกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร. กิจบดี ก้องเบญจกุช ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ

247464

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมาย
เกี่ยวกับการจัดทำสัมปทานรังนก ตามพระราชบัญญัติอกรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540
โดยศึกษาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ พระราชบัญญัติอกรังนกอีแอ่น
พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกสารเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการ-
ของรัฐ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อ-
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี-
ปกครอง พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

จากการศึกษาพบว่า การจัดทำสัมปทานรังนกอีแอ่นในประเทศไทย ภายใต้
หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอกรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540
มีปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตในการบังคับใช้กฎหมาย ทำให้การจัดเก็บรังนกอีแอ่นที่อาศัย
ทำรังอยู่ตามธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ซึ่งไม่มีอยู่ในขอบเขตการบังคับใช้ของ
กฎหมาย เอกชนสามารถจัดเก็บรังนกอีแอ่นได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตหรือได้รับ-
สัมปทานจากรัฐ

นอกจากนี้ ที่มาหรือองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอากรรังนก-อีแอ่นในแต่ละหัวด้วย ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

ประการต่อมา คณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอากรรังนกอีแอ่น ในแต่ละจังหวัด ใช้อำนาจหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540 กำหนด หลักเกณฑ์หรือวิธีการในการจัดทำสัมปทานรังนกอีแอ่น โดยไม่คำนึงถึงหลักนิติรัฐและ หลักประยุทธ์ทางการณ์

นอกจากนี้ สัญญาสัมปทานรังนกอีกอัน ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนด
รูปแบบหรือเนื้อหาของสัญญาไว้อย่างชัดเจน

ประการต่อมา บทบัญญัติของกฎหมาย ไม่ให้อำนาจกรรมการหรือเลขานุการเขียน
หรือเข้าไปในสถานที่ต่าง ๆ ในเวลากลางคืนเพื่อตรวจค้น ในกรณีที่มีเหตุอันควรเช่น ได้
ว่า มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรือตามที่กำหนดไว้ในสัญญา
สัมปทานรังนกอีกด้วย

ประการต่อมา อัตราส่วนการจัดสรรเงินอากรรังนกอีແອ່ນตามบทบัญญัติของกฎหมาย ราชการส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บรังนกอีແອ່ນ ได้รับการจัดสรรในอัตราส่วนที่ไม่เหมาะสม

ประกาศสุดท้าย พระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540 ไม่ได้บัญญัติ
ครอบคลุมกรณีการสร้างบ้านรังนก ในบริเวณหรือสถานที่ใกล้กับเกษตร ทำหรือสารณ-
สมบัติของแผ่นดิน

ผู้ศึกษาจึงเสนอให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดรายชื่อเขตการบังคับใช้กฎหมาย
ในจังหวัดที่มีนกอีแอ่นอาศัยทำรังตามธรรมชาติเพิ่มเติม

ในส่วนของผู้ทรงคุณวุฒิหกคน ให้มาจากการณะผู้บริหารท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บ
รังนกอีกอีกส่วน ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเสนอจำนวนสี่คันและที่สภากลังหวัดเสนอ
จำนวนสองคัน เป็นกรรมการพิจารณาจัดเก็บอาการรังนกอีกครึ่ง

สำหรับการใช้งานจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บอากรรังนกอีกอื่นในแต่ละจังหวัด ต้องมีการจัดทำประชาพิจารณ์หรือต้องมีการได้ส่วนสาธารณะ

ซึ่งหลักเกณฑ์หรือวิธีการจัดทำ ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย-
การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

ให้มีการบัญญัติความหมาย รูปแบบและเนื้อหาของสัญญาสัมปทานรังนกอีแอ่น
ไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้และกำหนดระยะเวลาการจัดทำสัมปทานรังนกอีแอ่นใน
แต่ละพื้นที่ไม่ควรเกินห้าปี

เสนอให้กรรมการและเลขานุการหรือผู้ชี้ง ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือ
จากกรรมการและเลขานุการ สามารถขึ้นหรือเข้าไปในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อตรวจค้นได้
ทั้งปีนช่วงเวลากลางวันและเวลากลางคืน

ให้มีการปรับปรุงอัตราส่วนการจัดสรรเงินอกรังนกอีแอ่นให้แก่ราชการ-
ส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บรังนกอีแอ่นและการจัดการส่วนท้องถิ่นอื่นภายในจังหวัด
เดียวกัน

ประเด็นสุดท้าย นอกจากบนเกาะหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในบริเวณ
หรือสถานที่ใกล้กันแหล่งทำรังตามธรรมชาติ เส้นทางอพยพหรือบริเวณแหล่งหากิน
ของนกอีแอ่น ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใด ๆ อันเป็นอันตรายแก่นกอีแอ่น ไบ่หรือรัง
ของนกอีแอ่นหรืออาจเป็นเหตุให้นกอีแอ่นละถินที่อยู่ไปจากเกาะหรือสาธารณสมบัติ-
ของแผ่นดิน

ABSTRACT

Thesis Title Legal Problems and Obstacles Regarding Bird's Nest Concessions by Reference to the Duties on Bird's Nest Act, B.E. 2540 (1997)

Student's Name Sgt. Chatthong Thongkleang

Degree Sought Master of Laws

Academic Year 2011

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Dr. Kitbordee Kongbenchaput	Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Poom Chockmoh	

247464

In this thesis, the researcher investigates legal problems and obstacles attendant upon bird's nest concessions by reference to the Duties on Bird's Nest Act, B.E. 2540 (1997).

In this connection, the researcher also studied other laws closely related to the provisions of the Duties on Bird's Nest Act, B.E. 2540 (1997). These laws were the Private Participation in State Undertaking Act, B.E. 2535 (1992), the Act on Offences Relating to Government Agency Bidding, B.E. 2542 (1999), the Administrative Court and Administrative Court Procedure Act 2542 (1999), and the Administrative Procedure Act, B.E. 2539 (1996).

Findings are as follows:

The awarding of bird's nest concessions in the Kingdom of Thailand in accordance with the stipulations, prescriptions, and procedures found in the Duties on Bird's Nest Act, B.E. 2540 (1997) has generated problems in view of the ambiguity in what should be taken as the scope of the law in carrying out enforcement. Collecting natural bird's nests as is done in several provinces does not fall within the scope of the Duties on Bird's Nest Act, B.E. 2540 (1997), thereby allowing private sector concerns to collect bird's nests without receiving state permission or being awarded concessions by state agencies.

The researcher also found that the composition of the Committee on Collection of Duties on Bird's Nests for concerned provinces is incompatible with the legal objectives of the Duties on Bird's Nest Act, B.E. 2540 (1997). Furthermore, these provincial committees have nonetheless purportedly exercised their authority under the just mentioned Act using criteria and methods in granting concessions without due regard for the principle of a state governed by law ("legal state") and what was in the public interest. Moreover, the patterns under which contracts for bird nest concessions were awarded have not included legal measures determining appropriate patterns and contents in an unequivocal manner.

Apart from this, no legal provisions have been set in place authorizing any local committee or any secretary of local committees to sanction the climbing of cliffs or going to places where bird nests are found in an allegedly "reasonable belief" that violations of the Duties on Bird's Nest Act, B.E. 2540

(1997) are being committed, or that there may be ongoing violations of the terms of the contracts drawn up for bird's nest concessions.

Next, in regard to the ratio of allocation of duties on bird's nests in accordance with the law, it was found that local governments involved in the collection of bird's nests are receiving duties on bird's nests in an inappropriate ratio.

Finally, the Duties on Bird's Nest Act, B.E. 2540 (1997) does not contain measures regulating cases in which bird's nests are artificially constructed in insular areas, caves, or on land belonging to the state domain.

The researcher would therefore like to propose the issuance of a Royal Decree expanding the scope of law enforcement in those provinces in which swallows make their nests in a natural manner.

The researcher would also suggest that of the six experts appointed to local committees, four should be local administrators proposed for membership by local governments. The remaining two should be members proposed by provincial councils. These six-member committees should be concerned with regulating the collection of duties on bird's nests.

The use of authority by the Committee Considering the Collections of Duties on Bird's Nests in each province must hold public hearings congruent with the criteria and methods of conducting such hearings as stipulated in the regulations of the Office of the Prime Minister on Listening to Public Opinion, B.E. 2548 (2005).

247464

In the aforementioned proposed Royal Decree, prescribed should be definitions, patterns and the contents of the contracts governing bird's nest concessions. The period of granting such a concession should be for a period not to exceed five years for all areas concerned.

It is proposed that a local committee and secretary should be directed to provide expressly written documents granting permission to concerned persons to climb cliffs or to enter certain areas in seeking bird's nests whether nocturnally or diurnally.

Improvements should be made in the ratio of allocations of duties on bird's nests paid to local governments in the same province.

Lastly, prohibited should be any acts on islands, lands belonging to the state domain, areas in which natural swallow nests are found, migration routes, or areas with sources of food for the swallows which would conduce to endangering the swallows, their eggs, or their nests, thereby inducing the swallows to migrate to other areas.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์และความเมตตา
จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. กิตติ ภ่องเบญจกุช
และท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมา ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา
และแนะนำทางวิชาที่มีคุณค่า ตลอดจนชี้แนะประเด็นปัญหาต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์
ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างมาก ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์
ทั้งสองท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ดร. บวรวิทย์ เปรื่องวงศ์ ประธาน-
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ ท่านรองศาสตราจารย์จรัล เลึงวิทยา
และอาจารย์ ดร. ประพจน์ คล้ายสุบรรณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่สละเวลา
อันมีค่าเยี่งมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำ อันเป็นประโยชน์
ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณ
อาจารย์ทุกท่าน ไว้ ณ โอกาสนี้

คุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอขอบเด้อ คุณพ่อพา ทองเกลี้ยง
และคุณแม่หลุย ทองเกลี้ยง ผู้มีพระคุณอันยิ่ง ให้ที่ทำให้ผู้เขียนมีวันนี้ ตลอดจน
ครูอาจารย์ทั้งหลายที่มิได้กล่าวถึง ณ ที่นี้ด้วย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้เขียน
ตั้งแต่ผู้เขียนเยาววัยจนกระทั้งถึงปัจจุบันด้วยความเคารพยิ่ง

ผู้เขียนขอขอบคุณ นางสาว พิชญากร สุคนธากานต์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต รุ่น 16
ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จลุล่วง
ท้ายที่สุดนี้ หากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาหรือต่อทาง
วิชาการอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบกตเวทิตาแก่ บิดา มารดา คณาจารย์ พี่ น้อง ญาติและมิตร
ของผู้เขียน แต่หากมีความบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับ ไว้แต่เพียงผู้เดียว

นัตรทอง ทองเกลี้ยง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(7)
กิตติกรรมประกาศ	(11)
บทที่	
1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
3. สมมติฐานของการวิจัย	9
4. ขอบเขตของการวิจัย	9
5. วิธีดำเนินการวิจัย	10
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2 ความหมาย ความเป็นมา แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ	
การจัดทำสัมปทานรั่งนกอีแอน	11
1. ความหมายของการจัดทำสัมปทานรั่งนกอีแอน	11
2. ความเป็นมาเกี่ยวกับการจัดทำสัมปทานรั่งนกอีแอน	21
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ	24
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำสัมปทาน	36
5. แนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ของสาธารณรัฐฝรั่งเศส.....	64
6. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่	77
7. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจจารัง	79
8. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักนิติรัฐ	88
9. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักประโยชน์สาธารณะ	91

บทที่		หน้า
3	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำสัมปทานรังนกอีแอ่น.....	94
1.	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจกรไทย พุทธศักราช 2550	95
2.	พระราชบัญญัติการรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540	95
3.	พระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการ ในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535	110
4.	พระราชบัญญัติว่าด้วยความรับผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542	126
5.	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. 2542	132
4	วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำ สัมปทานรังนก ตามพระราชบัญญัติการรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540.....	139
1.	ปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตในการบังคับใช้กฎหมาย	140
2.	ปัญหาเกี่ยวกับที่มาของคณะกรรมการพิจารณาจัดเก็บ อากรรังนกอีแอ่น	143
3.	ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ พิจารณาจัดเก็บอากรรังนกอีแอ่น	145
4.	ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาของสัญญาสัมปทานรังนกอีแอ่น	151
5.	ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบการจัดทำสัมปทานรังนกอีแอ่น..	156
6.	ปัญหาเกี่ยวกับอัตราส่วนการจัดสรรเงินอากรรังนกอีแอ่น	160
7.	ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม การสร้างบ้านรังนก	163
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	167
1.	บทสรุป.....	167
2.	ข้อเสนอแนะ.....	172

บทที่
ภาคผนวก

หน้า

ก พระราชบัญญัติอกรังนกอีແອ່ນ พ.ศ. 2540	176
ข ระเบียนสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน พ.ศ. 2548	185
ค ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการเก็บหรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งรังของนกอีແອ່ນ พ.ศ. 2540	191
ง ประกาศจังหวัดพัทลุง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ส่วนและคุ้มครองนกอีແອ່ນ	194
จ ตัวอย่างสัญญาสัมปทานรังนกอีແອ່ນ	199
บรรณานุกรม	216
ประวัติผู้เขียน	221